

Vlaanderen
verbeelding werkt

Status en planning PFAS-opdracht

Inhoudelijke expertengroep

10/05/2022

Inhoud

- Status: Arrest RvS - Rondetafel Zwijndrecht
- Lopende acties en onderzoeken
- Verdere planning

Arrest RvS

- ▶ Oosterweelwerf - Zwijndrecht
- ▶ AZG: ‘blootstelling maximaal beperken’
- ▶ ‘bijkomende’ verontreiniging: uitloging naar grondwater vs. BSD ‘beheersing van verontreiniging’

42. Gelet op de eerste doelstelling van artikel 138, § 1, van het bodemdecreet, het beheersen van de verspreiding van bodemverontreiniging – hetgeen in de spraakgebruikelijke betekenis **het in bedwang houden of hebben van of de baas zijn over de verspreiding van de bodemverontreiniging** inhoudt – kan op het eerste gezicht niet aangenomen worden dat de Vlaamse regering bij het vaststellen van de voorwaarden voor het gebruik van uitgegraven verontreinigde bodem zou toelaten dat dit gebruik verontreiniging van het grondwater veroorzaakt, en kan Vlarebo dan ook niet worden gelezen als zou dit het geval zijn.

► Noden:

→ Studie uitloging – evaluatie waarde vrij gebruik

Arrest RvS

- ▶ ‘Tijdelijke’ stockage van verontreinigde grond zonder plan voor verdere verwerking of behandeling **≠** bouwwerk
- ▶ Geen plan voor verdere behandeling dus **afval**

58. De technische verslagen suggereren op het eerste gezicht dat het zou gaan om “bouwkundig bodemgebruik”, zonder dat dit concreet duidelijk wordt gemaakt. Uit het verslag van de Commissie Grondverzet van 22 februari 2022 blijkt echter dat de uitgegraven bodem met deze graad van verontreiniging ‘tijdelijk [wordt] gestockeerd in afwachting van reiniging of storten’. De bestreden conformverklaringen overwegen in dit verband:

Artikel 3, § 1, 1°, van het materialendecreet definieert ‘afvalstof’ als ‘elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen’. Er wordt een uitzondering gemaakt voor onder meer ‘e) onuitgegraven bodem, met inbegrip van duurzaam met de bodem verbonden gebouwen’. Uitgegraven bodem waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen, valt niet onder deze uitzondering.

► Noden

- Oplossing voor Oosterweelwerf
- Kader bouwkundig bodemgebruik
- Verduidelijking saneringsopties
- Evaluatie capaciteiten voor opslag, verwerking en storten

Conclusies saneringsworkshop

- ▶ Sanering is mogelijk
- ▶ Aantal knelpunten blijven maar opschaling is mogelijk
- ▶ Onderzoek: nieuwe adsorbentia, zeker voor korte ketens
- ▶ Belangrijkste saneringsoptie voor woonzones blijft ontgraven en fysicochemisch reinigingen
- ▶ Aantal innovatieve technieken in pilootfase die interessant zijn voor industriële sites
- ▶ Verdere samenwerking tussen de verschillende actoren is nodig

Rondetafel Zwijndrecht

- ▶ Alle partijen bereid om in overleg te gaan om oplossing uit te werken
- ▶ Werken aan '1A4tje' om dat engagement uit te drukken, vervolgens overlegproces
- ▶ Tijdsvenster tot september om meningsverschillen uit te klaren, aanpak uit te werken weg van de juridische procedures

Vlaamse Overheid

- ▶ Bekijkt nood en mogelijkheid om wetgeving te verduidelijken
- ▶ Handelingskader sterker verankeren
- ▶ Effecten op andere bouwwerken inschatten

Activiteiten expertenwerking

- ▶ Onderzoek
- ▶ Werkgroepen
- ▶ Beleidsaanbevelingen

Lopende acties en onderzoeken

► BODEM

- Opmaak specifieke richtlijnen voor PFAS in het beschrijvend bodemonderzoek (voorjaar 2022)
- Verfijning onderbouwing toetsings- en normeringskaders voor bodemsanering en grondverzet. Studie door VITO in opdracht van OVAM (2022)
- Evaluatie en bijstelling methodiek uitloging om verspreidingsrisico's van PFAS te beoordelen. Studie door VITO in opdracht van OVAM (2022)
- Evaluatie en verdere verfijning van het normenkader bodemverbeterende middelen/meststoffen
- Ontwikkeling methodiek voor mengseltoxiciteit. Studie door VITO in opdracht van OVAM (2022)

Lopende acties en onderzoeken

► WATER

- Meten van PFAS-achtergrondconcentraties in grondwater (OVAM + VMM) (start 2022)
- Oriënterende brede screening op 250 meetpunten uit het VMM grondwatermeetnet (2022)
- Extra meetinspanning in oppervlakte- en afvalwater (VMM) (2022)

Lopende acties en onderzoeken

► LUCHT

- Verdere afwerking en ontwikkeling gevalideerde meetmethoden voor lucht + ontwikkeling handelingskader door extra onderzoek naar PFAS in omgevingslucht, zowel voor PFAS in zwevend stof, vluchtige PFAS, als PFAS in depositie (2022)
- BBT-studie rond industriële emissiebronnen in Vlaanderen met als doel om tot algemene of sectorale emissiegrenswaarden voor PFAS naar de lucht te bekomen (2022).

► STOF

- Stofanalyses Willebroek (OVAM) (start 2022)
- Onderzoek naar het voorkomen van chemische stoffen in het binnenmilieu door ‘*non-targeted screening*’ van stofstalen in Vlaanderen (begin november 2021 tot begin 2023)

Lopende acties en onderzoeken

► VOEDING

- Tweede meetcampagne van voedingsmonsters binnen de risico-evaluatie voor de actualisatie van het beschrijvend bodemonderzoek rond 3M (ERM-studie) (afgerond)
- UA-meetcampagne voedingsstalen (ei/groente) bij vrijwilligers regio 3M en locaties Antwerpen (voorjaar 2022)
- Honinganalyse (eerste helft 2022)
- Monsternemingen door het FAVV van dierlijke producten afkomstig uit PFAS-risicozones (2022)
- Wallonië - Achtergrondmonitoring van commerciële plantaardige en dierlijke voedingsstalen afkomstig uit België (FAVV) (2022)
- Producten op de Belgische markt, ongeacht de oorsprong (controleprogramma FAVV) (2022)
- Blootstellingsevaluatie van perfluoralkylstoffen als follow-up van de bezorgdheid die is gerezen in het recente advies van de EFSA (FLUOREX) (FOD Volksgezondheid) (tot eind mei 2023)
- PFASFORWARD: oproep gelanceerd voor onderzoeksproject naar de PFAS-contaminatie doorheen de voedselketen

Lopende acties en onderzoeken

► MENS

- Jongerenstudie humane biomonitoring in omgeving 3M (2022 – 2023)
- PFAS@home studie (studie loopt tot eind juni 2022)
- Vijfde Vlaamse humane biomonitoringcampagne (midden 2022 - midden 2027)
- Tweede grootschalige bloedonderzoek regio Zwijndrecht (nu aanmelding; start najaar 2022)

Doelstellingen PFAS Opdracht

- ▶ Stakeholderproces Zwijndrecht
- ▶ Procesaangepak grootschalige werken
- ▶ Informeren van bedrijven rond substitutie en uitfasering
- ▶ Studies risico en verspreiding, opvolgen en omzetten in beleidsaanbevelingen
- ▶ Actualiseren communicatietools
- ▶ Governancestructuur PFAS en ZZS cfr. aanbevelingen POZC
- ▶ PFAS-actieplan actualiseren en KPI's

Rol van werkgroepen

- ▶ Data handling
 - ▶ Grondverzet
 - ▶ Handelingskader
 - ▶ Gezondheid
 - ▶ Middellange termijn + Inventarisatie
-
- ▶ Grote werven

Timing

► Juli:

- Plan voor governance
- Traject stakeholderoverleg Zwijndrecht
- Procesaangepak grote werven
- Onderzoeken?

► December

- Vernieuwd PFAS Actieplan
- Activiteitenverslag
- Onderzoeksverslag met beleidsaanbevelingen

